

e-ISSN 3060-5059

DOI: 10.67227

IJTIMOIIY-GUMANITAR SOHADA ILMIY-INNOVATSION TADQIQOTLAR

ILMIY METODIK JURNAL

Scientific and Innovative Research in
Social and Humanitarian Studies

Vol. 3 • Issue 10

2026

Founded in 2024

publishscience.uz

publish_science_journal@mail.ru

PEER REVIEWED • OPEN ACCESS

EKOLOGIK DISKURS KOLLOKATSIYALARINI O'RGANISHNING ZAMONAVIY LINGVISTIK PARADIGMALARI

Akramova Nazira Abdusamatovna

Guliston davlat universiteti, doktoranti.

e-mail: naziraakramova@gmail.com ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-6637-1205>

Annotatsiya.

Maqolada ekologik diskurs kollokatsiyalarini o'rganishning zamonaviy lingvistik paradigmaları nazariy jihatdan tahlil qilinadi. Kollokatsiyalarni tadqiq etishda korpus lingvistikasi, leksik semantika, kognitiv tilshunoslik, diskurs tahlili, pragmatika va ekolingvistikaning metodologik imkoniyatlari yoritiladi. Ekologik kollokatsiyalar faqat leksik birliklarning barqaror birikuvi sifatida emas, balki ekologik voqelikni konseptuallashtirish, baholash va muayyan diskursiv pozitsiyani shakllantirishga xizmat qiluvchi ko'p qatlamli til birligi sifatida talqin etiladi. Tadqiqotda integrativ nazariy tahlil metodi asosida turli lingvistik paradigmalarining o'zaro aloqasi umumlashtiriladi. Natijada ekologik kollokatsiyalarni leksik barqarorlik, semantik yaxlitlik, kognitiv freymlash va pragmatik ta'sir xususiyatlarini birlashtiruvchi diskursiv birlik sifatida o'rganish maqsadga muvofiq ekani asoslanadi.

Kalit so'zlar: ekologik diskurs, kollokatsiya, korpus lingvistikasi, leksik semantika, kognitiv tilshunoslik, diskurs tahlili, ekolingvistika, semantik prosodiya, freym, pragmatika.

СОВРЕМЕННЫЕ ЛИНГВИСТИЧЕСКИЕ ПАРАДИГМЫ ИЗУЧЕНИЯ КОЛЛОКАЦИЙ ЭКОЛОГИЧЕСКОГО ДИСКУРСА

Акрамова Назира Абдусаматовна

Гулистанский государственный университет, докторант.

Аннотация.

В статье представлен теоретический анализ современных лингвистических парадигм изучения коллокаций экологического дискурса. Рассматриваются методологические возможности корпусной лингвистики, лексической семантики, когнитивной лингвистики, дискурс-анализа, прагматики и эколлингвистики в исследовании коллокаций. Экологические коллокации интерпретируются не только как устойчивые сочетания лексических единиц, но и как многоуровневые языковые образования, способствующие концептуализации и оценке экологической действительности, а также формированию определённой дискурсивной позиции. На основе метода интегративного теоретического анализа обобщаются взаимосвязи различных лингвистических парадигм. В результате обосновывается целесообразность изучения экологических коллокаций как дискурсивных единиц, объединяющих характеристики лексической устойчивости, семантической целостности, когнитивного фреймирования и прагматического воздействия.

Ключевые слова: экологический дискурс, коллокация, корпусная лингвистика, лексическая семантика, когнитивная лингвистика, дискурс-анализ, эколлингвистика, семантическая просодия, фрейм, прагматика.

CONTEMPORARY LINGUISTIC PARADIGMS FOR STUDYING COLLOCATIONS IN ENVIRONMENTAL DISCOURSE

Akramova Nazira Abdusamatovna

Gulistan State University, Doctoral Student.

Abstract.

This article provides a theoretical analysis of contemporary linguistic paradigms for studying collocations in environmental discourse. It examines the methodological potential of corpus linguistics, lexical semantics, cognitive linguistics, discourse analysis, pragmatics, and ecolinguistics in collocation research. Environmental collocations are interpreted not merely as stable combinations of lexical units but as multilayered linguistic units that contribute to the conceptualization and evaluation of environmental reality and the construction of particular discursive positions. Using an integrative theoretical approach, the study synthesizes the interrelationships among different linguistic paradigms. The findings substantiate the value of examining environmental collocations as discursive units that integrate lexical stability, semantic coherence, cognitive framing, and pragmatic influence.

Keywords: environmental discourse, collocation, corpus linguistics, lexical semantics, cognitive linguistics, discourse analysis, ecolinguistics, semantic prosody, frame, pragmatics.

Kirish. Zamonaviy tilshunoslikda ekologik muammolarning tilda ifodalanishi, jamoatchilik ongida shakllanishi va turli diskursiv mexanizmlar orqali tarqalishi alohida ilmiy yo'nalish sifatida tobora katta ahamiyat kasb etmoqda. Global iqlim o'zgarishi, atrof-muhit ifloslanishi, bioxilma-xillikning qisqarishi, tabiiy resurslardan oqilona foydalanish, yashil iqtisodiyot va barqaror rivojlanish kabi masalalarning xalqaro axborot maydonida faol muhokama qilinishi ekologik diskursning lingvistik xususiyatlarini tizimli o'rganish zaruratini kuchaytirmoqda. Bunday diskursda ma'lum tushunchalarning doimiy ravishda muayyan leksik birliklar bilan birgalikda qo'llanishi natijasida shakllanadigan kollokatsiyalar ekologik ma'noni verballashtirishning muhim vositalaridan biri hisoblanadi.

Kollokatsiyalar til tizimida so'zlarning tasodifiy emas, balki muayyan semantik, grammatik va kommunikativ qonuniyatlar asosida birga qo'llanishini ifodalaydi. Ekologik diskurs doirasida esa ular oddiy leksik birikuvdan ko'ra kengroq funktsiya bajaradi. Iqlim, xavf, energiya, ifloslanish, barqarorlik, tabiatni muhofaza qilish singari tushunchalar ko'pincha barqaror yoki nisbatan barqaror leksik modellar orqali ifodalanib, muayyan ekologik voqelikni talqin qilishga xizmat qiladi. Shu bois ekologik kollokatsiyalarni o'rganish nafaqat leksikologiya yoki frazeologiya, balki diskurs tahlili, korpus lingvistikasi, kognitiv tilshunoslik, pragmatika va ekolingvistika nuqtayi nazaridan ham dolzarbdir.

An'anaviy tilshunoslikda kollokatsiya, asosan, leksik birliklarning birga qo'llanish imkoniyatlari va ular o'rtasidagi semantik moslik nuqtayi nazaridan talqin qilingan bo'lsa, zamonaviy tadqiqotlarda mazkur tushuncha ko'p paradigmali yondashuv asosida qayta ko'rib chiqilmoqda. Xususan, korpus lingvistikasi kollokatsiyalarni chastotaviy va statistik ko'rsatkichlar asosida aniqlash imkonini bersa, kognitiv tilshunoslik ularni konseptual tuzilmalar, freymlar va metaforik modellar bilan bog'laydi. Diskurs tahlili esa kollokatsiyalarning muayyan ijtimoiy, siyosiy va madaniy kontekstda qanday ma'no yaratishiga e'tibor qaratadi. Pragmatik yondashuv ularning ta'sir o'tkazish, baholash, ishonitirish yoki xavfni kuchaytirish funktsiyalarini ochib beradi, ekolingvistika esa til birliklarining ekologik dunyoqarash va inson-tabiat munosabatlarini shakllantirishdagi rolini tadqiq etadi.

Shu ma'noda ekologik diskurs kollokatsiyalarini faqat leksik yoki statistik hodisa sifatida qarash yetarli emas. Ular ekologik voqelikni nomlash, tasniflash, baholash va konseptuallashtirishga xizmat qiluvchi murakkab diskursiv mexanizm sifatida namoyon bo'ladi. Ayrim kollokatsiyalar neytral axborot berish funktsiyasini bajarsa, boshqalari ekologik xavfni kuchaytirishi, jamoatchilik munosabatini yo'naltirishi yoki ma'lum qadriyatlar tizimini mustahkamlashi mumkin. Shu sababli ularni o'rganishda bir nechta lingvistik paradigmalarning nazariy imkoniyatlarini o'zaro bog'liq holda tahlil qilish muhim ahamiyat kasb etadi.

Mazkur maqolaning maqsadi ekologik diskurs kollokatsiyalarini tadqiq etishda qo'llanilayotgan zamonaviy lingvistik paradigmalarning nazariy asoslarini tizimlashtirish va ularning o'zaro metodologik aloqalarini belgilashdan iborat. Shu maqsadda kollokatsiya nazariyasining asosiy yondashuvlari, korpus lingvistikasining statistik modeli, kognitiv-diskursiv yondashuv, pragmatik tahlil, ekolingvistika va aksiologik yondashuvlarning ekologik diskursni o'rganishdagi imkoniyatlari nazariy jihatdan ko'rib chiqiladi. Shuningdek, ekologik kollokatsiyani ko'p qatlamli til hodisasi sifatida talqin etish va uning leksik, kognitiv, diskursiv hamda pragmatik xususiyatlarini birlashtiruvchi integrativ yondashuvni asoslash maqola vazifalaridan biri hisoblanadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR TAHLILI

Ekologik diskurs va undagi kollokatsion birliklarni o'rganish zamonaviy tilshunoslikning bir nechta yo'nalishlari kesishuvida shakllangan bo'lib, mazkur masala korpus lingvistikasi, leksik semantika, diskurs tahlili, kognitiv tilshunoslik hamda ekolingvistika doirasida turlicha nazariy asoslarga tayanadi. Shu sababli ekologik diskurs kollokatsiyalarini o'rganishga bag'ishlangan tadqiqotlarni faqat bir lingvistik maktab yoki yagona metod bilan chegaralash mumkin emas.

Kollokatsiyalarni korpus asosida tadqiq etishning nazariy poydevori, avvalo, so'z ma'nosini uning real qo'llanish muhiti bilan bog'liq holda o'rganish tamoyiliga asoslanadi. M. Stabbs so'zlar va iboralarning ma'nosi ularning katta hajmdagi korpuslarda qaysi leksik birliklar bilan muntazam birga qo'llanishi orqali ochilishini ta'kidlaydi. Olim kollokatsiyani so'zlarning shunchaki yonma-yon kelishi emas, balki ular o'rtasida shakllangan statistik va semantik munosabat sifatida ko'radi [1]. Uning yondashuvida leksik birlikning ma'nosi alohida holda emas, balki takrorlanuvchi leksik muhit, semantik profil va diskursiv qo'llanish orqali namoyon bo'ladi.

Stabbsning keyingi tadqiqotlarida kollokatsion munosabatlarni miqdoriy usullar bilan aniqlash masalasi yanada chuqurlashtirilgan. U takrorlanuvchi so'z birikmalari, so'zlar o'rtasidagi tortishish kuchi va chastota ko'rsatkichlari korpus frazeologiyasini tavsiflashda muhim ekanini ko'rsatadi [2]. Bu yondashuv kollokatsiya tushunchasini subyektiv til sezgisiga emas, balki kuzatiladigan til dalillariga tayanadigan kategoriyaga aylantiradi.

Korpus lingvistikasida kollokatsiyani faqat chastota bilan bog'lash yetarli emasligi ham ta'kidlanadi. Stabbs "semantik profil" va "semantik prosodiya" tushunchalarini qo'llab, muayyan so'zning doimiy kollokatlari unga ijobiy, salbiy yoki baholovchi ma'no soylarini yuklashi mumkinligini ko'rsatgan [3]. Bu holat ekologik diskurs uchun ayniqsa ahamiyatlidir. Masalan, crisis, threat, damage, degradation, loss kabi birliklar bilan muntazam bog'langan ekologik leksemalar xavf va salbiy baholash semantikasini shakllantirsa, sustainable, green, clean, renewable, resilient kabi birliklar ijobiy va konstruktiv ekologik baholashni yuzaga keltiradi.

S. Xanston korpus tadqiqotlarini baholash, pozitsiya bildirish va diskursiv munosabat bilan bog'lab, frazeologik qoliplarning baholovchi ma'no yaratishdagi rolini alohida asoslab bergan. Uning fikricha, baholash faqat ayrim sifat yoki modal fe'llar orqali emas, balki muntazam takrorlanuvchi leksik-grammatik modellar va frazeologik tuzilmalar orqali ham ifodalanadi [4].

Ekologik diskursning bevosita nazariy asoslari ekolingvistika taraqqiyoti bilan bog'liq. A. Fill va P. Myulxoysler tahriridagi tadqiqotlarda til va ekologiya o'rtasidagi munosabat ekolingvistikaning asosiy predmeti sifatida ko'riladi. Ushbu yondashuvda til nafaqat ekologik voqelikni aks ettiruvchi vosita, balki insonning tabiat haqidagi tasavvurlarini shakllantiruvchi ijtimoiy-kognitiv mexanizm sifatida tushuniladi [5].

M. A. K. Hallideyning til, ijtimoiy ma'no va ekologik muammolar o'rtasidagi munosabatlarga oid qarashlari ham ekolingvistik tadqiqotlar rivojiga muhim ta'sir ko'rsatgan. U til tizimi jamiyatning tabiat, iqtisodiy o'sish va resurslar haqidagi qarashlarini shakllantirishda ishtirok etishini ta'kidlaydi [6]. Bunday qarash ekologik diskursda kollokatsiyalarni nafaqat leksik bog'lanish, balki muayyan ijtimoiy va ekologik mafkurani ifodalovchi shakl sifatida talqin qilishga nazariy asos yaratadi.

Ekologik diskurs tahlilining zamonaviy shakllanishida R. Aleksander va A. Stibb tadqiqoti alohida ahamiyat kasb etadi. Mualliflar ekolingvistika faqat ekologik mavzudagi matnlarni o'rganish bilan cheklanmasligi, balki turli diskurslarning ekologik oqibatlarini ham tahlil qilishi lozimligini ta'kidlaydilar [7]. Bu nazariy pozitsiya ekologik kollokatsiyalarni faqat environment, climate, ecology kabi ochiq ekologik leksemalar doirasida emas, balki iqtisodiyot, iste'mol, sanoat, energiya va taraqqiyot kabi sohalaridagi diskursiv tuzilmalar bilan bog'liq holda tahlil qilish talabini yuzaga keltiradi.

A. Stibb ekolingvistik tahlilni kengaytirib, jamiyatda "yashab kelinayotgan hikoyalar"ni shakllantiruvchi ideologiya, freym, metafora, baholash, identiklik, ishonch, yashirish va salentlik kabi lingvistik mexanizmlarni ajratadi [8]. Ushbu yondashuv ekologik kollokatsiyalarni kognitiv-diskursiv jihatdan izohlash imkonini beradi. Masalan, climate emergency, green growth, ecological footprint, carbon burden kabi birikmalar ekologik voqelikni muayyan freym doirasida tushunishga yo'naltiruvchi konseptual modellar sifatida ham namoyon bo'ladi.

Yuqoridagi tadqiqotlarni umumlashtirish ekologik diskurs kollokatsiyalarini o'rganishda korpus-statistik, leksik-semantik, diskursiv-pragmatik hamda ekolingvistik-kognitiv yo'nalishlar shakllanganini ko'rsatadi. Biroq mazkur yondashuvlar ko'p hollarda alohida qo'llanadi. Shu jihatdan ekologik kollokatsiyalarning formal takrorlanishi, semantik bog'lanishi, baholovchi potentsiali va ekologik freym yaratish xususiyatini yagona nazariy tizimda o'rganish zamonaviy tilshunoslik uchun istiqbolli yo'nalish hisoblanadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda asosiy metod sifatida integrativ nazariy tahlil metodi qo'llanildi. Ushbu metod ekologik diskurs kollokatsiyalarini o'rganishga doir zamonaviy lingvistik yondashuvlarni yagona nazariy tizim doirasida tahlil qilish va ularning o'zaro metodologik aloqalarini belgilash imkonini beradi. Tadqiqot jarayonida korpus lingvistikasi, leksik semantika, kognitiv tilshunoslik, diskurs tahlili va ekolingvistikaga oid nazariy qarashlar tizimlashtirilib, ularning ekologik kollokatsiyalarni talqin qilishdagi imkoniyatlari umumlashtirildi. Integrativ nazariy tahlil doirasida kollokatsiya tushunchasining turli lingvistik paradigmalaridagi ta'riflari, asosiy belgilari va tadqiqot tamoyillari o'zaro bog'liq holda ko'rib chiqildi. Bunda ekologik kollokatsiyalar faqat so'zlarning takroriy birikuvi sifatida emas, balki muayyan ekologik ma'no, baholash, konseptual freym va diskursiv pozitsiyani ifodalovchi ko'p qatlamli til birligi sifatida talqin qilindi. Metodning qo'llanilishi natijasida ekologik diskurs kollokatsiyalarini o'rganishning korpus-statistik, leksik-semantik, kognitiv-diskursiv va ekolingvistik yo'nalishlari o'rtasidagi umumiy va farqli jihatlar aniqlandi hamda ularni birlashtiruvchi nazariy yondashuv asoslandi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Ekologik diskurs kollokatsiyalarini o'rganishda zamonaviy lingvistik paradigmalarining o'zaro bog'liqligi mazkur til birliklarini bir tomonlama emas, balki ko'p sathli hodisa sifatida talqin qilish imkonini beradi. Nazariy tahlil shuni ko'rsatadiki, ekologik kollokatsiyalar leksik birliklarning oddiy sintagmatik bog'lanishidan ko'ra murakkabroq tabiatga ega bo'lib, ularda statistik barqarorlik, semantik yaxlitlik, kognitiv modellashtirish va diskursiv vazifa bir vaqtning o'zida namoyon bo'ladi.

Birinci paradigma — korpus-statistik yondashuv — kollokatsiyalarning takroriyliigi va muayyan leksemalar o'rtasidagi barqaror bog'lanishni asosiy mezon sifatida belgilaydi. Ushbu nuqtayi nazardan climate change, carbon emissions, renewable energy, environmental protection, ecological crisis kabi birikmalar ekologik diskursda faol qo'llanuvchi kollokatsion modellar sifatida qaralishi mumkin. Biroq yuqori takroriylik har doim ham to'liq semantik barqarorlikni anglatmaydi. Shu bois korpus ko'rsatkichlari kollokatsiyani aniqlashning muhim sharti bo'lsa-da, uning mazmun va funksiyasini to'liq ochib bermaydi.

Ikkinchi paradigma — leksik-semantik yondashuv — kollokatsiya komponentlari o'rtasidagi ma'no munosabatlarini tahlil qilishga asoslanadi. Masalan, climate crisis, environmental degradation, ecological threat, biodiversity loss kabi birikmalar salbiy baholovchi semantikasi shakllantirsa, green development, sustainable future, clean energy, environmental responsibility kabi modellar ijobiy yoki konstruktiv semantik maydonni hosil qiladi. Bu holat kollokatsiya tarkibidagi so'zlar faqat lug'aviy ma'noni emas, balki muayyan baholovchi semantik yo'nalishni ham yuzaga keltirishini ko'rsatadi.

Uchinchi paradigma — kognitiv-diskursiv yondashuv — ekologik kollokatsiyalarni konseptuallashtirish va freymlash vositasi sifatida talqin qiladi. Masalan, climate emergency birikmasi iqlim muammosini oddiy jarayon emas, balki zudlik bilan chora ko'rishni talab qiladigan favqulodda holat sifatida konseptuallashtiradi. Ecological footprint inson faoliyatining tabiatga ta'sirini fazoviy iz qoldirish modeli orqali ifodalaydi. Green transition esa ekologik o'zgarishni bosqichma-bosqich taraqqiyot va harakat modelida talqin qiladi.

To'rtinchi paradigma — diskursiv-pragmatik yondashuv — kollokatsiyalarning kommunikatsiya jarayonidagi ta'sirchanlik xususiyatlarini ochib beradi. Ekologik diskursda bir xil voqelik turlicha kollokatsion modellar orqali turli pragmatik ta'sirga ega bo'lishi mumkin. Masalan, climate change nisbatan neytral ifoda bo'lsa, climate crisis yoki climate

emergency birikmalari xavf va shoshilinchlik ma'nosini kuchaytiradi. Shu tariqa kollokatsiya tanlovi muallif yoki nutq subyekting pozitsiyasi, bahosi va kommunikativ maqsadini aks ettiradi.

Beshinchi paradigma — ekolingvistik yondashuv — ekologik kollokatsiyalarni inson va tabiat o'rtasidagi munosabatni shakllantiruvchi til vositasi sifatida ko'radi. Masalan, natural resources birikmasida tabiat inson ehtiyojlariga xizmat qiluvchi resurs sifatida konseptuallashtirilsa, ecological balance birikmasida tabiat nisbatan mustaqil va muvozanatli tizim sifatida namoyon bo'ladi. Shu ma'noda kollokatsiyalar muayyan ekologik ideologiya va qadriyatlarni ham ifodalashi mumkin.

Nazariy tahlil natijasida ekologik kollokatsiyaning to'rt asosiy xususiyati ajratildi: leksik barqarorlik, semantik yaxlitlik, kognitiv freymlash va pragmatik-aksiologik ta'sir. Ushbu belgilar ekologik kollokatsiyani oddiy so'z birikmasidan farqlovchi asosiy nazariy mezonlar sifatida qaralishi mumkin.

Tahlil natijalari ekologik diskurs kollokatsiyalarini o'rganishda alohida bir paradigmaga tayanish yetarli emasligini ko'rsatadi. Korpus lingvistikasi kollokatsiyaning obyektiv takrorlanishini aniqlasa, leksik semantika uning ma'no munosabatlarini, kognitiv tilshunoslik konseptual modellarini, pragmatika ta'sirchanlik vazifasini, ekolingvistika esa uning ekologik dunyoqarashni shakllantirishdagi rolini ochib beradi.

Mazkur nazariy tahlil asosida ekologik kollokatsiyani muayyan ekologik konsept yoki hodisani barqaror leksik bog'lanish orqali ifodalaydigan, semantik, kognitiv va pragmatik mazmuni birlashtiruvchi diskursiv birlik sifatida ta'riflash mumkin. Bu ta'rif kollokatsiyani korpus statistikasi doirasidan kengaytirib, uni ekologik ma'no yaratish va ekologik dunyoqarashni konseptuallashtirish vositasi sifatida qarash imkonini beradi.

XULOSA. Ekologik diskurs kollokatsiyalarini o'rganish zamonaviy tilshunoslikning bir nechta paradigmalarini kesishuvda amalga oshirilishi lozim bo'lgan murakkab nazariy yo'nalish ekanligi aniqlandi. Tahlil natijalari kollokatsiyalarni faqat leksik birikuv yoki statistik takrorlanish hodisasi sifatida talqin qilish ularning ekologik diskursdagi funksional imkoniyatlarini to'liq ochib bermasligini ko'rsatdi.

Birinchidan, korpus-statistik paradigma kollokatsiyalarning takroriyliigi va leksemalar o'rtasidagi barqaror bog'lanishni aniqlash uchun muhim nazariy asos vazifasini bajaradi. Biroq kollokatsiyaning lingvistik mohiyatini to'liq anglash uchun chastotaviy ko'rsatkichlar semantik va diskursiv tahlil bilan to'ldirilishi zarur.

Ikkinchidan, leksik-semantik yondashuv ekologik kollokatsiyalarda semantik prosodiya, baholash va ma'no yo'nalishi shakllanishini tushuntirish imkonini beradi. Shu asosda ekologik diskursdagi kollokatsiyalar neytral, ijobiy yoki salbiy baholovchi mazmunga ega bo'lishi mumkinligi nazariy jihatdan asoslandi.

Uchinchidan, kognitiv-diskursiv yondashuv ekologik kollokatsiyalarni muayyan ekologik voqelikni konseptuallashtiruvchi va freymlovchi vosita sifatida talqin qilish imkonini beradi. Bunday birliklar ekologik hodisani oddiy nomlash bilan cheklanmay, uni qanday qabul qilish va talqin etishga ham ta'sir ko'rsatadi.

To'rtinchidan, diskursiv-pragmatik paradigma kollokatsiyalarning ishtiraklash, ogohlantirish, baholash, ta'sir o'tkazish va muayyan pozitsiyani shakllantirish vazifalarini ochib beradi. Shu jihatdan kollokatsion tanlov ekologik matnda muallifning kommunikativ maqsadi va munosabatini ifodalovchi muhim vosita sifatida namoyon bo'ladi.

Beshinchidan, ekolingvistik yondashuv ekologik kollokatsiyalarni inson va tabiat munosabatlarini tilda ifodalovchi hamda ekologik dunyoqarashni shakllantiruvchi birlik sifatida qarash imkonini beradi. Shu asosda kollokatsiyalarning muayyan ekologik qadriyatlar va ijtimoiy munosabatlarni mustahkamlashdagi roli belgilandi.

Umuman, ekologik diskurs kollokatsiyalarini o'rganishda korpus lingvistikasi, leksik semantika, kognitiv tilshunoslik, pragmatika va ekolingvistika imkoniyatlarini birlashtiruvchi integrativ yondashuv eng maqbul nazariy asos sifatida namoyon bo'ladi. Ekologik kollokatsiyani leksik barqarorlik, semantik yaxlitlik, kognitiv freymlash va pragmatik ta'sirni birlashtiruvchi ko'p qatlamli diskursiv birlik sifatida talqin qilish keyingi korpus va qiyosiy tadqiqotlar uchun nazariy-metodologik asos yaratishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Stubbs M. Words and Phrases: Corpus Studies of Lexical Semantics. – Oxford: Blackwell Publishers, 2001. – 288 p. – ISBN: 978-0-631-20833-4. URL: <https://www.wiley-vch.de/en/areas-interest/humanities-social-sciences/words-and-phrases-978-0-631-20833-4>
2. Stubbs M. Two Quantitative Methods of Studying Phraseology in English // International Journal of Corpus Linguistics. – 2002. – Vol. 7, № 2. – P. 215–244. – DOI: 10.1075/ijcl.7.2.04stu. URL: <https://doi.org/10.1075/ijcl.7.2.04stu>
3. Stubbs M. Collocations and Semantic Profiles: On the Cause of the Trouble with Quantitative Studies // Functions of Language. – 1995. – Vol. 2, № 1. – P. 23–55. – DOI: 10.1075/fol.2.1.03stu. URL: <https://doi.org/10.1075/fol.2.1.03stu>
4. Hunston S. Corpus Approaches to Evaluation: Phraseology and Evaluative Language. – London; New York: Routledge, 2011. – 212 p. – DOI: 10.4324/9780203841686. URL: <https://doi.org/10.4324/9780203841686>
5. Fill A., Mühlhäusler P. (eds.). The Ecological Reader: Language, Ecology and Environment. – London; New York: Continuum, 2001. – VIII, 296 p. – ISBN: 978-0-8264-4912-2. URL: <https://catalogue.nla.gov.au/catalog/1099159>
6. Halliday M. A. K. New Ways of Analysing Meaning: The Challenge to Applied Linguistics // Thirty Years of Linguistic Evolution: Studies in Honour of René Dirven / ed. by M. Pütz. – Amsterdam; Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1992. – P. 59–96. – DOI: 10.1075/z.61.09hal. URL: <https://doi.org/10.1075/z.61.09hal>
7. Alexander R., Stibbe A. From the Analysis of Ecological Discourse to the Ecological Analysis of Discourse // Language Sciences. – 2014. – Vol. 41, Part A. – P. 104–110. – DOI: 10.1016/j.langsci.2013.08.011. URL: <https://doi.org/10.1016/j.langsci.2013.08.011>
8. Stibbe A. Ecological Linguistics: Language, Ecology and the Stories We Live By. – 2nd ed. – London; New York: Routledge, 2021. – 260 p. – ISBN: 978-0-367-42841-9. URL: <https://www.routledge.com/Ecological-Linguistics-Language-Ecology-and-the-Stories-We-Live-By/Stibbe/p/book/9780367428419>